

Frågor till nydisputerade inom idrott för publikation i SVEBI:s tidskrift *Idrottsforskaren* 2023

Namn: Annica Caldeborg

Avhandlingstitel: Physical contact in physical education – New perspectives and future directions

Ämne: Idrottsvetenskap

Lärosäte: Örebro Universitet

Opponent: Docent Jesper Andréasson, Linnéuniversitetet, Kalmar

Datum för disputation: 11 juni, 2021

Vad handlar avhandlingen om?

Elevers perspektiv på fysisk beröring mellan lärare och elev i skolämnet idrott och hälsa. Kort sagt handlar avhandlingen om hur elever upplever det när lärare i idrott och hälsa tar i dem av olika anledningar, exempelvis då läraren tar i eleven för att hjälpa eleven att göra rätt, för att förhindra en skada, för att motivera och peppa eller för att trösta.

Vad består ditt empiriska material av och hur har du samlat in det?

Det består av fokusgruppsintervjuer och enskilda intervjuer med gymnasieelever. Intervjuerna genomfördes vid två tillfällen och med olika elever varje gång. I den första omgången intervjuades elever födda i Sverige av svenska föräldrar och i den andra omgången intervjuades elever som inte var födda i Sverige.

Under intervjuerna användes så kallad ”photo elicitation” som metod, med andra ord användes bilder som eleverna fick prata utifrån. Bilderna föreställde lärare som tar i elever av olika anledningar i idrottsammanhang. Exempelvis visade en bild en lärare som hjälpte en elev att hålla balansen vid balansgång genom att hålla eleven i handen, en annan bild visade en lärare som gjorde en high five med elev och en tredje visade en lärare som tar hand om en elev som skadat sig.

Vad är avhandlingens huvudsakliga resultat?

Det enkla svaret är att all fysisk beröring enligt eleverna är syftesrelaterad. Resultatet visar att eleverna både förväntar sig och önskar att läraren tar i dem så länge de förstår och godkänner syftet med beröringen. Dels handlar det om beröring för att lära sig nya saker rent praktiskt, att de till exempel får hjälp att göra vissa saker praktiskt för att göra rätt och för att klara av en ny rörelse. Resultatet visade också att eleverna tycker att det är relevant med fysisk beröring från läraren av rent emotionella skäl. Med andra ord bekräftar de att en kram för att uttrycka glädje eller tröst och andra motiverande handlingar från en lärare i form av fysisk beröring kan vara viktiga för dem och deras utveckling.

Samtidigt visar det sig också i resultatet att det inte riktigt är så enkelt. Exempelvis kommer det fram att det kan uppstå en spänning mellan kvinnliga elever och manliga lärare. Bland de

svenska kvinnliga eleverna blir det tydligt att de upplever att de generellt behöver vara försiktiga runt män eftersom de hört så mycket i media om exempelvis våldtäktsmän, vilket även påverkar deras syn på män i allmänhet. I det här fallet ställer de sig ibland frågan om beröringen från läraren kan betyda något annat än att bara vara ett pedagogiskt verktyg. På samma gång uttrycker eleverna också att de tycker synd om de manliga lärarna eftersom de ständigt är misstänkta bara för att de är män.

Bland de elever som inte var födda i Sverige framkom också en spänning mellan manliga lärare och kvinnliga elever, men här relaterade eleverna det till sin kultur där det inte är vanligt eller ibland inte ens anses vara ok att ta på någon av motsatt kön.

Vad är avhandlingens viktigaste bidrag?

Ett av de största bidragen är att eleverna har fått en röst i det här forskningsfältet. Den tidigare forskningen hade mer av ett lärar- och tränarperspektiv på frågan om fysisk beröring, men här har olika elevgrupper fått en röst.

På vilket sätt kommer dina forskningsresultat komma till nytta för andra?

Dels kan den utgöra diskussionsunderlag för verksamma lärare i idrott och hälsa om hur de ska hantera fysisk beröring i undervisningen. Dels är resultaten även relevanta för andra yrkesgrupper där fysisk beröring är den del av yrkesutövningen, exempelvis för lärare i andra ämnen, idrottstränare eller inom sjuk- och omvårdnadsyrken.

Tror du att dina resultat kommer att påverka praktiken (ex. skolidrotten, lärarutbildningen i idrott och hälsa, idrottsföreningar)?

De flesta verksamma lärare har fungerande och bra relationer med sina elever idag, även gällande fysisk beröring. Men, en förhoppningen är kanske att lärare vågar prata mer om fysisk beröring, dess syfte och mål i undervisningen så det tydliggörs för alla och att eleverna kan vara med i de diskussionerna.

Vad är du själv mest förvånad över, när det gäller dina forskningsresultat?

Det som förvånade mig mest var att de kvinnliga eleverna som inte var födda i Sverige upplevde att det skulle vara enklare med fysisk beröring om det var en svensk manlig lärare som stod för beröringen snarare än en manlig lärare med en liknande invandrarbakgrund som de själva. Här menade eleverna att en manlig lärare med liknande kultur och bakgrund som de själva skulle kunna se ner på dem om de inte agerade i linje med deras liknande kulturella bakgrund. Om de exempelvis skulle ta i någon av motsatt kön.

Vad är du mest stolt över i ditt arbete?

Att ha lyckats börja fylla en stor lucka som fanns i forskningsfältet. Sen är jag även stolt över samarbetet som mina handledare Marie Öhman, Joacim Anderson och Ninitha Maivorsdotter hade under projektet. Även om det i grund och botten var mitt projekt och mina studier hittade vi bra former för handledning och samarbete som gjorde tiden som doktorand väldigt roligt och lärorik.

Vad gör du nu när du har skrivit färdigt din avhandling?

Jag fick i samband med disputationen en tjänst vid Örebro universitet där jag nu undervisar, framförallt på Ämneslärarprogrammet inriktning idrott och hälsa men även på Lärarlyftet, Förskollärarprogrammet, Sport Managementprogrammet och Tränarprogrammet. Som forskare ingår jag just nu i ett projekt om nyanländas syn på hälsa och hälsoundervisning i skolan.